

RAN-2008060104060001

M. Com. - II (Sem. - IV) Examination October - 2025 Financial and Management Account (Paper - XII)

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.

Seat No.:

Student's Signature

Q. 1. સૂચના મુજબ કરો (કોઈપણ 2)

(10)

Do as Directed. (Any 2)

- A. માહિર લીની માર્ચ, 2025 ના વેચાણના આંકડા નીચે મુજબ છે, જે પરથી વેચાણ અંગેના વિચલનો શોધો.

	પ્રમાણ			ખરેખર		
	જથ્થો (એકમ)	કિંમત (રૂ.)	રકમ (રૂ.)	જથ્થો (એકમ)	કિંમત (રૂ.)	રકમ (રૂ.)
A	1000	12.00	12,000	1200	13.00	15,600
B	600	15.00	9,000	400	14.00	5,600
	1600		21,000	1600		21,200

Following are the sales figures of Mahir Ltd. for March, 2025. From which find the sales variances.

	Budgeted			Actual		
	Quantity (Unit)	Cost (Rs.)	Amount (Rs.)	Quantity (Unit)	Cost (Rs.)	Amount (Rs.)
A	1000	12.00	12,000	1200	13.00	15,600
B	600	15.00	9,000	400	14.00	5,600
	1600		21,000	1600		21,200

- B. અદિકરલ લિ. માં ત્રણ વિભાગ છે અને વર્ષ 2024 માટે તેની સંબંધિત માહિતી નીચે મુજબ છે.

વિગત	A	B	C
વિભાગીય વેચાણ	24,00,000	20,00,000	16,00,000
વિભાગીય રોકાણ	4,00,000	5,00,000	6,00,000
વિભાગીય આવક	50,000	50,000	50,000

કંપની રોકાણ પર વળતર (ROI) અભિગમનો ઉપયોગ કરીને વિભાગીય નફાની કામગીરીને તપાસે છે. કંપનીનું સંચાલન ત્રણેય વિભાગોમાં ઓફિસ ખર્ચનું વિતરણ કેન્દ્રીત રીતે કરે છે. વર્ષ 2024 માટે કંપનીએ ઓફિસ ખર્ચ તરીકે કુલ રૂ. 90,000 ચુકવ્યા છે.

ઉપરોક્ત વિગતોમાંથી :

- કેન્દ્રીત ઓફિસ ખર્ચનું વિતરણ કરતા પહેલા ત્રણેય વિભાગો માટે ROI ની ગણતરી કરો.
- તેમના સંબંધિત રોકાણના ગુણોત્તરમાં કેન્દ્રીત કાર્યાલય ખર્ચ વસૂલ્યા પછી ROI ની ગણતરી કરો.

Adikarah Ltd. has three division and its respective activities for the year 2024 is under:

Particulars	A	B	C
Divisional Sales	24,00,000	20,00,000	16,00,000
Divisional Investment	4,00,000	5,00,000	6,00,000
Divisional Income	50,000	50,000	50,000

Company measures divisional profit performance by using ROI approach. Management of the company distributes central office expenses among all three divisions. For year 2024 company paid total of Rs. 90,000 as central office expenses. From the above details;

1. Compute ROI for all the three divisions before distributing central office expenses.
2. Compute ROI after charging central office expenses in the ratio of their respective investment.

C. ટૂંકનોંધ : ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરવાની પદ્ધતિ : સીમાંત પડતર પદ્ધતિ.

Short note: Method of transfer pricing: Marginal Cost Method

Q. 2. અગસ્ત્ય લિ. ની માહિતી પરથી જરૂરી વિચલનોની ગણતરી કરો. (14)

પ્રમાણિત માહિતી :

જથ્થો કિ.ગ્રા.	માલસામાન	કિ.ગ્રા. દીઠ રૂ.	રૂ.
400	A	50	20,000
200	B	20	4,000
100	C	15	1,500
<u>700</u>			<u>25,500</u>
	મજૂર	કલાકો દીઠ	રૂ.
	100 પુરુષો કલાકો	2	200
	200 સ્ત્રી કલાકો	1.5	300
25	સામાન્ય નુકસાન		
675	કિ.ગ્રા.		<u>26,000</u>

ખરેખર માહિતી :

જથ્થો કિ.ગ્રા.	માલસામાન	કિ.ગ્રા. દીઠ રૂ.	રૂ.
420	A	45	18,900
240	B	25	6,000
96	C	15	1,440
<u>756</u>			<u>26,340</u>
	મજૂર	કલાકો દીઠ	રૂ.
	120 પુરુષો કલાકો	2.5	300
	240 સ્ત્રી કલાકો	1.60	384
81	સામાન્ય નુકસાન		
675	કિ.ગ્રા.		<u>27,024</u>

Form the information of Agastya Ltd. Calculate necessary variances.
Standard Information:

Quantity k.g.	Material	Rs. Per k.g.	Rs.
400	A	50	20,000
200	B	20	4,000
100	C	15	1,500
<u>700</u>			<u>25,500</u>
	Labour	Per Labour Hour	Rs.
	100 Men Hours	2	200
	200 Women Hours	1.5	300
25	Normal Loss		
675	k.g.		<u>26,000</u>

Actual Information:

Quantity k.g.	Material	Rs. Per k.g.	Rs.
420	A	45	18,900
240	B	25	6,000
96	C	15	1,440
<u>756</u>			<u>26,340</u>
	Labour	Per Labour Hour	Rs.
	120 Men Hours	2.5	300
	240 Women Hours	1.60	384
81	Normal Loss		
675	k.g.		<u>27,024</u>

OR / અથવા

Q. 2.

હિમાલય લિમિટેડ શિરોપરી ખર્ચ માટે નીચે મુજબની માહિતી જાન્યુઆરી, 2025 માટે પૂરી પાડે છે.

વિગત	પ્રમાણ	ખર્ચ
કામના દિવસો	25	26
કલાકો	10,000	11,250
ઉત્પાદન એકમો	10,000	11,000
ચલિત શિરોપરી ખર્ચ	₹ 50,000	₹ 60,000
સ્થિર શિરોપરી ખર્ચ	₹ 40,000	₹ 45,000

ગણતરી કરો :

1. ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
2. ચલિત દર પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
3. ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ કાર્યક્ષમતા વિચલન
4. સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
5. સ્થિર પરોક્ષ બજેટ વિચલન
6. સ્થિર પરોક્ષ જથ્થા વિચલન
7. સ્થિર પરોક્ષ કાર્યક્ષમતા વિચલન

The details of overhead cost for the January, 2025 of Himalaya limited are as under:

Particulars	Standard	Actual
Working Days	25	26
Hours	10,000	11,250
Production units	10,000	11,000

Variable overheads	₹ 50,000	₹ 60,000
Fixed overhead	₹ 40,000	₹ 45,000

Find out following variance:

1. Variable overhead variance.
2. Variable overhead rate variance.
3. Variable overhead efficiency variance.
4. Fixed overhead variance.
5. Fixed overhead budget variance.
6. Fixed overhead volume variance.
7. Fixed overhead efficiency variance.

- Q. 3.** મિહિરાન કંપનીમાં 120 મશીનોની સામાન્ય ક્ષમતા છે, જે મહિનામાં 25 દિવસના રોજ 8 કલાક કામ કરે છે. પ્રતિ મહિને સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચનું બજેટ રૂ. 1,44,000 કરવામાં આવે છે. ઉત્પાદનના એક એકમના ઉત્પાદન માટે જરૂરી પ્રમાણભૂત સમય 4 કલાક છે. એપ્રિલ 2024 માં, કંપનીએ દરરોજ 840 મશીન કલાકોના 24 દિવસ માટે કામ કર્યું અને 5,305 એકમોનું ઉત્પાદન કર્યું. ખરેખર સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 1,42,000 છે. નીચેના સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વિચલનની ગણતરી કરો :
1. કાર્યક્ષમતા વિચલન
 2. ક્ષમતા વિચલન
 3. કેલેન્ડર વિચલન
 4. ખર્ચ વિચલન
 5. જથ્થા વિચલન
 6. કુલ સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
- (14)

Mihiraan company has a normal capacity of 120 machines, working 8 hours per day of 25 days in a month. The fixed overheads are budgeted at Rs. 1,44,000 per month. The standard time required to manufacture one unit of product is 4 hours.

In April 2024, the company worked 24 days of 840 machine hours per day and produced 5,305 units of output. The actual fixed overheads were Rs. 1,42,000.

COMPUTE the following Fixed Overhead variance:

1. Efficiency variance
2. Capacity variance
3. Calendar variance
4. Expenditure variance
5. Volume variance
6. Total Fixed overhead variance

OR / અથવા

- Q. 3. A.** અત્રેય લિ. રૂ. ની 1,00,000 ઈક્વિટી શેર દરેક રૂ. 10 નો રૂ. 2 ના પ્રીમિયમ પર સામાન્ય જનતા માટે બહાર પાડ્યા છે. જે માટે નાભ્ય, નકુલ, નંદીશ અને નિલંત્ર નામના બાહેધરી દલાલોએ નીચે મુજબ જવાબદારી સ્વીકારી.
- (10)

બાહેધરી દલાલોના નામ	જવાબદારી	નિશ્ચિત બાહેધરી
નાભ્ય	20,000 શેર	1,000 શેર
નકુલ	20,000 શેર	1,000 શેર
નંદીશ	30,000 શેર	2,000 શેર
નિલંત્ર	30,000 શેર	3,000 શેર

કંપનીને 77,000 શેરની અરજીઓ મળી હતી જેમાં નિશ્ચિત બાહેધરીનો સમાવેશ થાય છે. નિશાનીવાળી અરજીઓ નીચે મુજબ હતી.

બાહેધરી દલાલોના નામ	શેરની સંખ્યા
નાભ્ય	21,000 શેર
નકુલ	8,000 શેર
નંદીશ	10,000 શેર
નિહંત્ર	19,000 શેર

કમિશનનો દર 2% છે. ઉપરોક્ત માહિતીને ધ્યાનમાં લીધા પછી, જ્યારે નિશ્ચિત બાહેધરીનો લાભ આપવામાં આવે ત્યારે બાહેધરી દલાલોની જવાબદારી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો અને કંપનીના ચોપડામાં નીચેની આમનોંધ પૂર્ણ કરો.

ક્રમ	વિગત	ઉધાર	જમા
1.	બેંક ખાતે ઉ. તે નકુલ ખાતે તે નંદીશ ખાતે તે નિહંત્ર ખાતે	(?)	(?) (?) (?)
2.	નાભ્ય ખાતે Dr. તે બેંક ખાતે	(?)	(?)

Atreya Ltd. issued 1,00,000 equity shares of Rs. 10 each at a premium of Rs. 2 per share to common public. For that underwriters namely Nabhya, Nakul, Nandish and Nihantra accepted the responsibility as under:

Name of Underwriters	Liabilities	Firm Underwriting
Nabhya	20,000 shares	1,000 shares
Nakul	20,000 shares	1,000 shares
Nandish	30,000 shares	2,000 shares
Nihantra	30,000 shares	3,000 shares

The company received 77,000 shares applications including firm underwriting. Marked applications were as under:

Name of Underwriters	No. of shares
Nabhya	21,000 shares
Nakul	8,000 shares
Nandish	10,000 shares
Nihantra	19,000 shares

Rate of commission is 2%. After considering above information, prepare statement showing liability of underwriter when benefit of firm underwriting is given and complete the following journal entry in the books of company.

No.	Particulars	Dr.	Cr.
1.	Bank a/c Dr. To Nakul's a/c To Nandish's a/c To Nihantra's a/c	(?)	(?) (?) (?)
2.	Nabhya's a/c Dr. To Bank a/c	(?)	(?)

- Q. 3. B.** અર્હન્ટ લિ. ની ફેબ્રુઆરી, 2025 ના ઉત્પાદનને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે. આ માહિતી પરથી સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન, ખર્ચ વિચલન (બજેટ વિચલન) અને જથ્થા વિચલન શોધો. (04)

બજેટ મુજબ સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	રૂ. 20,000
બજેટ મુજબ ઉત્પાદન	10,000 એકમો
મહિના દરમિયાન ખરેખર ઉત્પાદન	10,500 એકમો
મહિના દરમિયાન ખરેખર સ્થિર ખર્ચ	રૂ. 20,800

Following is the production data of Arhant Ltd. for February, 2025. From this information calculate the fixed overhead cost variance, expenditure variance (budget variance) and volume variance.

Budgeted Fixed overhead expenses	Rs. 20,000
Budgeted Production	10,000 units
Actual production during the month	10,500 units
Actual fixed overhead expenses during the month	Rs. 20,800

- Q. 4.** કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (12)
Write short note on any two.

1. પ્રમાણ પડતર પદ્ધતીનો અર્થ આપી લક્ષણો સમજાવો.
Define standard costing and explain its characteristics.
2. રોકાણો પર વળતર.
Return on Investment.
3. ફેરબદલી કિંમતના હેતુ.
Objectives of transfer pricing.
4. બાહેધરી કરારના પ્રકારો.
Types of underwriting contracts.